

Katariina Kiviniemi Birgersson
Kanslichef

KLIMAT- OCH
NÄRINGS- OCH
SLIVSDEPARTEMENTET

Yttrande avseende "Omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa – Naturvårdsverkets slutredovisning av regeringsuppdrag med förslag till genomförande av det nya luftkvalitetsdirektivet i svensk rätt"

Yttrandet har på rektors uppdrag utarbetats av Områdesnämnden för naturvetenskap. Ärendet har beretts av stabsforskare Emelie Graham, Referenslaboratoriet för luftkvalitet – mätningar vid Institutionen för miljövetenskap (ACES).

Synpunkter på förslaget

Stockholms universitet tackar för möjligheten att lämna synpunkter på denna slutredovisning. Inom arbetet med att ta fram ett förslag till genomförande av det nya luftkvalitetsdirektivet i svensk rätt har Naturvårdsverket bland annat fört dialog med stödfunktionerna till det svenska nätverket för kontroll av luftkvalitet, däribland referenslaboratorierna. Institutionen för miljövetenskap vid Stockholms universitet är sedan tidigare utsedd till nationellt referenslaboratorium för luftkvalitetsmätningar (Reflab – mätningar), med uppdrag att bland annat vägleda i tekniska frågor kring mätningar och kontroll av luftkvalitet. Detta yttrande fokuserar därför främst på dessa frågor.

I sin slutredovisning presenterar Naturvårdsverket skärpta utvärderingströsklar och miljökvalitetsnormer för de luftföroreningar som ingår inom dagens miljöövervakning, samt ett antal nya föroreningar som tillkommer genom det nya europeiska luftkvalitetsdirektivet. Direktivet innebär dock ingen övervakning av nya luftföroreningar för kommunerna. Den huvudsakliga förändringen är i stället att utvärderingströsklarna skärps kraftigt, vilket medför att fler kommuner får krav på sig att genomföra kontinuerliga mätningar. I praktiken bedöms detta dock leda till ett begränsat antal nya mätstationer, förutsatt att kommunerna fortsatt samverkar inom den föreslagna länsvisa zonindelningen.

De nya föreningarna som tillkommer ska istället mätas i regional bakgrund, där vissa blir obligatoriska och andra rekommenderade att övervaka. Idag är det Naturvårdsverket som ansvarar för de svenska bakgrundsmätningarna, och i slutredovisningen föreslås det att Naturvårdsverket ska ha ett fortsatt ansvar för bakgrundsmätningarna, inklusive de fyra superstationerna i regional bakgrund samt de nya föreningarna. **Stockholms universitet delar bedömningen att ansvarsfördelningen fortsatt är ändamålsenlig, även vad gäller de nya föreningarna.**

Reflab – mätningars verksamhet är idag främst inriktad på de föreningar som kontrolleras av kommunerna. Referenslaboratoriet erbjuder stöd i form av: att tillhandahålla en nationell manual för kvalitetssäkring och kvalitetskontroll, genomföra stationsbesök, granska inrapporterade mätdata samt organisera nationella jämförelsetester av mätinstrument. **I Naturvårdsverkets förslag till ändringar i Luftkvalitetsförordningen (73 §) bör referensen till bilaga V del F.1 b utgå, eftersom förslaget endast avser att Reflab – mätningar ska fortsatt stödja säkerställande av att kvalitetssystem finns och ses över regelbundet (se motivering på sid. 68).**

I slutredovisningen skriver Naturvårdsverket att för Reflab – mätningar ”kommer även Nationell modellering (i avsnitt 3.4.4) innebära ett centralt underlag för att kunna stödja kommunerna att hitta lämpliga mätplatser. Att kommunerna får stöd i detta arbete av Reflab – mätningar bedöms underlätta Naturvårdsverkets arbete.” Idag granskar Reflab – mätningar kommuners mätstationer ur ett mikroperspektiv, och Naturvårdsverket utvärderar stationsplacering ur ett makroperspektiv. **Stockholms universitet efterfrågar därför ett förtydligande av Reflab – mätningars roll i fråga om stationsplacering i forskrifterna, särskilt då upplösningen i den Nationell modelleringen (50x50 m) främst lämpar sig för bedömningar på makronivå.**

Sammanfattningsvis bedömer Naturvårdsverket att Reflab – mätningar, får ett ökat ansvar och nya uppgifter i och med att fler föreningar inkluderas i kontrollen av luftkvaliteten, men att de tillkommande uppgifterna blir begränsade i sin omfattning. Samtidigt betonas vikten av att kompetensen säkras långsiktigt för att möta de skärpta krav på mätnoggrannhet och kvalitetssäkring som direktivet ställer. **Stockholms universitet delar denna bedömning till viss del.** Även om insatserna kopplade till de nya föreningarna förväntas vara relativt begränsade, innebär de nya föreningarna införande av nya och mer komplexa mätningar, vilka i dagsläget saknar etablerade standardiserade referensmetoder.

Stockholms universitet bedömer att etablering av kompetens inom mättekniska frågor gällande de nya föreningarna initialt kommer att kräva en ökad arbetsinsats från Reflab – mätningar för att sätta sig in i och bygga upp kompetens kring dessa

metoder, även om det främst avser en teoretisk förståelse. Därefter krävs ett kontinuerligt arbete för att upprätthålla och vidareutveckla den nödvändiga kompetensen. **Detta är av betydelse såväl för att stödja det svenska nätverket för kontroll av luftkvalitet som för att säkerställa kompetent svensk representation på europeisk nivå, bland annat inom AQUILA och EUMonNet.**

Lena Mäler
Dekanus för det Naturvetenskapliga området

Katariina Kiviniemi Birgersson
Kanslichef